

tat treballant en l'esborrany, he donat conferències, he assistit a taules rodones, he participat en debats, i inclús he anat a programes de ràdio en els quals després s'ha fet una petita enquesta als oïdors, i la majoria de les persones que telefonaven, per no dir que gairebé totes, es van manifestar a favor del projecte de llei. Això, i la reacció general de la gent amb què he anat parlant, em fa pensar que l'esborrany tindrà una bona acollida». Pel que fa a les acusacions de nazisme que ha rebut per part de certs sectors socials; la regulació de l'eutanàsia, a causa del document que Adolf Hitler va signar-hi a favor, l'any 39, Cesáreo Rodríguez Aguilera titlla aquest argument d'«imbecilitat, ja que confonen l'eutanàsia amb l'eugenèsia, que és el que van cometre els nazis i que per descomptat no té res a veure amb el tema que ens ocupa».

Rodríguez Aguilera té l'esperança que l'esborrany del projecte de llei esdevingui ja projecte de llei abans que finalitzi la present legislatura.

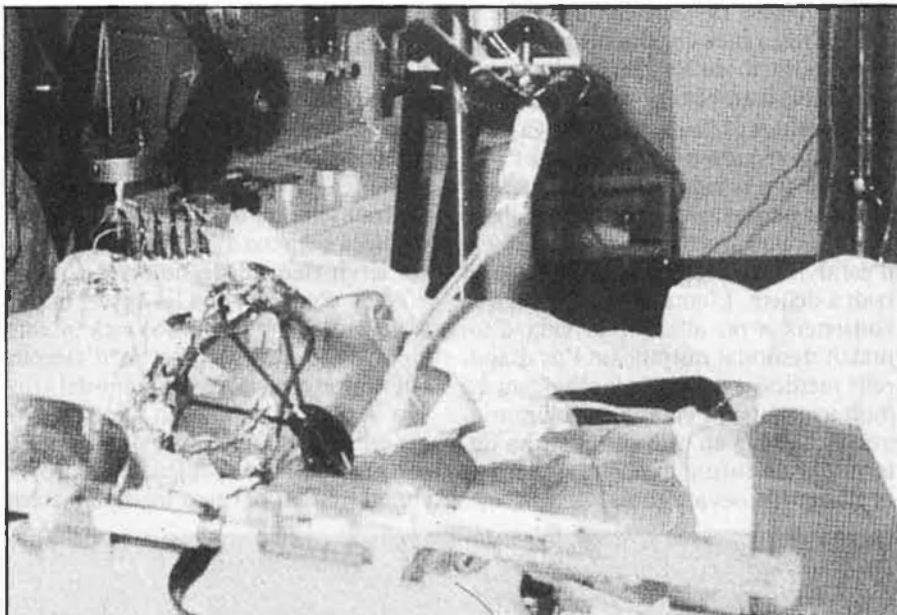
Eutanàsia i suïcidi

En la majoria dels països occidentals la llibertat és considerada un valor absolut, i en tant que aquesta premissa s'eixampla, també l'elecció del propi destí es té com a dret essencial de la persona. Lògicament, en prevaler aquest plantejament sobre la vida entesa com a valor categòric, en les legislacions respectives, l'eutanàsia és una acció despenalitzada i, fins a cert punt, admesa.

A l'Estat espanyol, la influència catòlica junt amb les reticències sobre la mort, un gran tabú social, fan que els termes s'inverteixin, i que la vida tingui preponderància sobre qualsevol altre valor humà. En conseqüència, la legislació espanyola condemna l'eutanàsia, actualment, amb penes equiparables a les d'un homicidi.

L'article 409 del Codi Penal castiga amb presó menor —amb penes que oscil·len entre sis i dotze anys de reclusió— qui ajudi algú a suïcidar-se, i amb presó major —de dotze a vint anys— si l'ajuda al suïcidi es converteix en execució.

No obstant, cal observar la contradicció que suposa el fet que, ara com ara, estigui despenalitzat el suïcidi, conseqüència de la laïcització de la societat democràtica actual, i que l'ajuda per dur-lo a terme continuï encara sent punible. S'imposa, doncs, la diferenciació del que és purament l'auxili —el cas, amb molts matisos, del que podria ser l'eutanàsia—, i l'acte d'inducció al suïcidi, lògicament penable.

Imatge patètica del general Franco agonitzant i mantingut en vida artificialment per interès d'alguns polítics i poders de l'estat franquista.

L'esborrany del projecte de llei de l'eutanàsia, a part de la modificació de l'article 409 del Codi Penal esmentat, empara els seus arguments en dos articles de la Constitució Espanyola. El primer, el quinze, que reconeix el dret de tot ciutadà a una vida digna, exempt, sota cap raó, de ser sotmès a tortura o tracte inhumà o degradant; i el divuit, que garanteix el dret a la intimitat personal. Es té en compte, doncs, que en el primer cas hi ha algu-

nes mesures terapèutiques que atempten directament a la dignitat de la vida, sobretot si s'està a les acaballes d'aquesta, i també al possible tracte inhumà que pot rebre un malalt terminal, indefens davant de les decisions mèdiques que puguin ocasionar-li dolor i patiment inútil i evitable. I, en el segon, es té present que la mort és una experiència personal que afecta la intimitat de l'individu, que no pot ser vulnerada per cap intromissió aliena. □

QUATRE ANYS DE L'ASSOCIACIÓ PEL DRET A MORIR DIGNAMENT
I «TESTAMENT VITAL»

Morir dignament, un dret vital

Una entitat nova recull les aspiracions dels ciutadans que desitgin una mort digna. Un dels recursos que aquest grup reclama és el «testament vital», reconegut legalment en altres països.

Jordi Peix

Per la mòdica quantitat d'unes dues mil pessetes anuals, qualsevol ciutadà de l'Estat espanyol pot associar-se a l'ADMD, sigles que corresponen a l'Associació pel Dret a Morir Dignament, que compta, en l'actualitat, amb més de dos-cents vint socis.

Els antecedents d'aquesta associació es remunten a bastant de temps enre, encara que, com és fàcilment endevinable, el grup que va iniciar la croada per la *mort digna* va ser estranger, britànic. Es tracta d'«Exit», existent des de 1935, tot i que tingué el seu màxim esplendor quan l'escriptor anglès

d'origen hongarès, Arthur Koestler, i la seva esposa, membres d'«Exit» («Eixida», de traducció), van suïcidar-se, el 3 de març de 1983, en un acte acuradament preparat. Segons les enquestes, el setanta-dos per cent dels britànics donen suport a l'entitat pro-eutanàsia.

Enguany, hi ha vint-i-set associacions pel Dret a Morir Dignament arreu del món. A part de l'ADMD, aquests grups actuen a Suïssa, Suècia, Nova Zelanda, Japó, Índia, Holanda, Gran Bretanya, França, Estats Units, Dinamarca, Colòmbia, Canadà, Bèlgica, Alemanya i Sud-àfrica. Ací, l'Associació pel Dret a Morir Dignament

existeix legalment des del 13 de desembre del 1984, després d'haver hagut de batallar durament perquè fos jurídica-ment reconeguda com a tal. N'és membre el senador Cesáreo Rodríguez Aguilera, qui ha fet l'esborrany del projecte de llei sobre l'eutanàsia.

L'associació basa els seus plantejaments en dos objectius primordials: primer, la defensa del dret que té tot individu a disposar al seu lliure albir del seu cos i de la seva vida; i, segon, la defensa del dret que posseeixen els malalts terminals a una mort dolça, sense sofriment, si és que així ho desitgen.

El testament vital

L'anomenat *testament vital* és un dels drets que atorga al ciutadà l'esborrany del projecte de llei sobre l'eutanàsia, del senador Rodríguez Aguilera, i un dels objectius pràctics de l'ADMD. El document citat no és una invenció pròpia, sinó que es tracta d'una realitat a altres països del món, especialment als EUA, on té validesa legal en més de trenta estats.

El *testament vital* reivindica la necessitat d'una mort digna, com pot comprovar-se en la transcripció del seu primer paràgraf: «Si en cap moment patís una enfermetat o deterioració física greu, raonadament considerada incurable i de la qual es pogués esperar que m'infringiria greus sofriments o que m'incapacitaria per a una existència racional, sol·licito que se'm practiqui l'eutanàsia, dins dels límits que permet la legalitat vigent, en el moment o circumstàncies que jo indiqui o, si fos evident que no seria capaç de fer-ho així, a la discreció de la persona que jo prèviament hagi designat a tal efecte o, en la seva absència, a la del metge encarregat del meu cas».

El testament citat requereix que la persona que el subscriu estigui en plena possessió de les seves capacitats mentals, i la presència d'uns testimonis, que no podran ser familiars ni persones que tinguin algun tipus de dret sobre els béns del testamentari. El desig de l'ADMD és que aquest document sigui vinculant per a terceres persones, i queda expressada, aquesta voluntat, de la següent manera: «Si l'atzar de la meua hospitalització em situa sota la potestat de persones que després d'haver estat notificades de l'existència d'aquest document persisteixen a anteposar les seves creences a la meua voluntat i m'obliguen a suportar un tractament que expressament re-

butjo, prego al meu representant *ad hoc* o, en la seva absència, al portador de la present, que posi els fets en co-neixement del Ministeri Fiscal acollint-

se a l'article 124 de la Constitució com a possiblement constitutius de delictes de coacció previst en l'article 196 del Codi Penal». □

EUTANÀSIA SEMILEGAL ALS PAÏSOS BAIXOS

Morir a Amsterdam

Diferents països occidentals contempen les possibilitats de regular legalment l'eutanàsia, a causa de les pressions que realitzen les diferents associacions que propugnen el dret a morir dignament. Els Països Baixos van endavant en aquest camí.

Goretti Palau i Sicart

Cap legislació de cap país no contempla, ara per ara, la possibilitat legal d'ajudar ningú a morir. Al contrari, proporcionar ajuda per provocar la mort de qualsevol persona és penat a totes les legislacions actuals. Malgrat les lleis, cada país fa de més i de menys, segons els casos particulars i les circumstàncies concretes de cada cas.

En aquest sentit, els Països Baixos són els capdavanters. Encara que l'eutanàsia activa és un delictes d'homicidi, per una sentència del Tribunal de Rotterdam del desembre de 1981, es van establir una sèrie de condicions que eximeixen de persecució legal als metges que practiquen l'eutanàsia activa. Els jutges holandesos, malgrat que no hi ha cap llei aprovada sobre la seva despenalització, no imposen penes sota tres condicions: que siguin malalts terminals i incurables,

que ho sol·licitin lliurement i que el metge consulti un col·lega.

Als Països Baixos es va presentar una llei de despenalització el 1986, però no va prosperar. En l'actualitat hi ha un projecte en estudi que podria representar, si s'arribés a aprovar, que els Països Baixos serien el primer país on l'eutanàsia fos contemplada per la legalitat. A Amsterdam hi ha un hospital infantil on el doctor Voute ha declarat que ha ajudat a morir joves amb edats des dels 12 fins als 20 anys. En aquest país s'aplica anualment l'eutanàsia a 6.000 persones, i segons altres fonts, aquesta xifra podria ser de 12.000. El debat es va iniciar el 1973, i un 80% de la població holandesa es-

Un 80% dels holandesos està a favor de l'eutanàsia.

tà a favor de l'eutanàsia. Klazien Sybrandy va ser la pionera de les associacions per una mort digna als Països Baixos, i en l'actualitat n'hi ha diverses, entre elles el Moviment per una Eutanàsia Lliure i Voluntària i l'Associació Holandesa per l'Eutanàsia Voluntària. Entre les dues reuneixen uns 40.000 membres.

Altres intents de legalització s'han fet al Regne Unit, on el 1970 es va discutir una llei al parlament britànic, però no va prosperar. Al Regne Unit hi ha també diverses associacions per proporcionar una mort digna. Al 1935 es va crear la primera d'aquestes associacions, «Exit», que actualment és la Voluntary Euthanasia Society (VES).